

SENDİKAL HAKLAR NASIL KAZANILIR?

Aydınlık Gazetesi, 15 Şubat 2014

Yıldırım Koç

Bu Cumartesi günü de size eğlenceli bir konuyu aktarayım.

Sendikal haklar nasıl kazanılır?

Hemen heyecana gelip, “işçi sınıfının büyük fedakarlıkla yürüttüğü mücadeleleriyle” diye yanıtlamayın.

Tarihte sendikal hakların eylemsiz kazanılmasının örnekleri de vardır. Bunun bir örneği 1824 yılının İngiltere’si, diğer bir örneği 2012 yılının Türkiye’sidir.

İngiltere’deki Örnek

İngiltere’de 1824 yılında sendikal örgütlenmeyi yasaklayan 35 adet yasa vardı. Bunların en önemlileri, ilk sendikal örgütlenmelerin ardından 1799 ve 1800 yıllarında kabul edilen iki yasaydı (Combinations Act). Sendikal örgütlenmeyi yasaklayan 35 yasa, 1824 yılında kaldırıldı. Bu yasaların 1824 yılında kaldırılmasında İngiliz işçilerinin hiçbir mücadelesi olmadı. Francis Place ve radikal bir milletvekili olan Joseph Hume, bir tasarımı herhangi bir tartışma olmadan Parlamento’dan geçirttiler ve örgütlenme yasağını kaldırttilar. Francis Place’in ifadesiyle, bu yasalar “içerideki parlamento üyelerinin veya dışarıdaki gazetelerin hemen hemen hiç dikkatini çekmeden” kabul edildi. (Webb, S.-Webb, B., *The History of Trade Unionism*, New York, 1965, s.103)

Emniyet-Sen Niçin Kapatılmadı?

Türkiye’de ise Emniyet-Sen’in kapatılmaması, Ankara Valiliği’nin kanun değişikliğini atlamasından kaynaklandı.

Emniyet Gn.Md. bünyesindeki personelin sendikası olan Emniyet-Sen’in kuruluşu için ilk girişim 9 Kasım 2012 tarihinde yapıldı. Sendika kurucularının Ankara Emniyet Müdürlüğü ve Ankara Valiliği’ne yaptıkları başvuru engellendi ve kuruluş dilekçeleri alınmadı. Sendikanın kuruluş evrakı kargo aracılığıyla gönderildi ve Ankara Valiliği tarafından teslim alındı. Böylece sendika tüzel kişilik kazanmış oldu.

Emniyet-Sen, kuruluşunun ardından, üye kaydına ve temsilcilik oluşturmaya başladı. Ancak sendika kurucu ve il temsilcilerine yönelik sistemli bir baskı gündeme geldi. Bu kişiler hakkında soruşturmalar açıldı. Bazı sendika yöneticileri meslekten ve memuriyetten çıkarıldı.

Bu süreçte Ankara Valiliği önemli bir hukuki hata yaptı. 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu 4 Nisan 2012 gün ve 6289 sayılı Kanunla değiştirildi.

Kanunun eski biçiminde, “kanuna aykırılığın tespit edilmesi ya da bu Kanunda öngörülen kuruluş koşullarının gerçekleşmediğinin anlaşılması halinde” valiliğin gerekli değişiklikleri istemesi öngörülüyordu. Bu isteklerin yerine getirilmemesi durumunda valilik istediği zaman sendikanın faaliyetlerinin durdurulması için iş mahkemesine başvurabiliyordu.

4688 sayılı Kanunda 4 Nisan 2012 günü yapılan değişiklikle, valiliğin kapatma davası açabilmesi için tanınan süre bir ayla sınırlandırıldı.

Ankara Valiliği, kanun değişikliğinin farkında olmadığından, bu bir aylık süreyi kaçırdı ve Emniyet-Sen’in kapatılması için dava açma hakkını kaybetti.

Emniyet-Sen Faal Durumda

Bu arada Emniyet-Sen 2 Mart 2013 günü 1. Olağan Genel Kurulu’nu topladı. Ankara İl Seçim Kurulu Başkanlığı 13 Şubat 2013 günlü kararında genel kurulun yapılması için gerekli kararı verdi.

Sendika Genel Başkanı Faruk Sezer, 18.9.2013 tarihinde Antalya 1. İdare Mahkemesi’nden meslekten çıkarılma konusunda yürütmeyi durdurma kararı aldı.

Bu süreçte Ankara Valiliği Emniyet-Sen aleyhinde “Emniyet-Sen’in yok hükmünde olduğunun (tüzel kişiliğinin bulunmadığının) tespit edilmesi” davası açtı. Ancak Ankara 9. İş Mahkemesi, böyle bir dava açılmayacağını, açılacak davanın “faaliyetin durdurulması davası” olabileceğine karar verdi. Ankara 9. İş Mahkemesi, bir sonraki oturumunda, 4688 sayılı Kanunun “Emniyet hizmetleri sınıfı ve emniyet teşkilatında çalışan diğer hizmet sınıflarına dahil personel” sendikalaşmasını yasaklayan 15/j maddesinin iptali için Anayasa Mahkemesi’ne başvurma kararını açıkladı.

Anayasa Mahkemesi kararı lehte değil; ancak yerel mahkeme henüz kararını vermedi.

Emniyet-Sen’in tüzel kişiliği devam ediyor. Varlığını da Ankara Valiliği’nin kanun değişikliğinin farkında olmamasına borçlu.